

ที่ นร ๑๒๐๖/๖๑

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอร้องการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

- อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดเพชรบุรี ที่ พบ ๐๐๑๙/๑๗๕๓๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๑๗๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
๓. หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๖/๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗
๔. หนังสือจังหวัดเพชรบุรี ที่ พบ ๐๐๑๙/๑๘๑๖ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑. จังหวัดเพชรบุรีได้มีหนังสือหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งของจังหวัดและอำเภอว่างลง จังหวัดเพชรบุรีจะสามารถแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งอื่นมารักษาราชการแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวได้หรือไม่ และราชการบริหารส่วนจังหวัดและอำเภอถือเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวหรือไม่ แต่หากไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้จะนำเรื่องการรักษาราชการในตำแหน่ง ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาปรับใช้แทนได้หรือไม่ อย่างไร และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒. และ ๓. สำนักงาน ก.พ.ร. มีหนังสือแจ้งว่า เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และเป็นประเด็นในข้อกฎหมาย จึงจะได้นำเรื่องนี้เสนอจะเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาต่อไป พร้อมทั้งมีหนังสือขอทราบข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจังหวัดเพชรบุรีได้มีหนังสือที่อ้างถึง ๔. ซึ่งแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เรียบร้อยแล้ว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความฯ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้พิจารณาหนังสือหารือของจังหวัดเพชรบุรีทั้ง ๒ ฉบับ แล้วเห็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาคือ ในกรณีที่ไม่มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้จะสามารถแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้หรือไม่ และในกรณีที่ใช้ “รักษาราชการแทน” ไม่ได้ สามารถนำเรื่องการ “รักษาราชการในตำแหน่ง” ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับได้หรือไม่

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการกำหนดโครงสร้างของส่วนราชการ โดยแบ่งเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด สำนักงานจังหวัด ส่วนต่างๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นในจังหวัด อำเภอ สำนักงานอำเภอ และส่วนต่างๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นในอำเภอ นอกจากนั้นในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังได้มีการกำหนดตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการไว้อย่างชัดเจน อาทิเช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เลขาธิการรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ปลัดทบวง รองปลัดทบวง อธิบดี รองอธิบดี เลขาธิการกรม หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง เป็นต้น พร้อมทั้งกำหนดให้ตำแหน่งดังกล่าวนี้มีหน้าที่ในการรับผิดชอบควบคุมหรือปฏิบัติราชการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของหน่วยงานของตน ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการจึงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงได้มีการกำหนดเรื่องรักษาราชการแทนในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ว่าจะในระบอบใด ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ก็ต้องมีการแต่งตั้งบุคคลขึ้นรักษาราชการแทน ทั้งนี้ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารงานแทนผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว และมีให้เกิดปัญหาในการบริหารราชการภายในของส่วนราชการนั้นๆ

สำหรับการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอนั้น แม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจะมีได้กำหนดเรื่องการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวตามที่กล่าวข้างต้นก็พบว่า ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนั้น พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวก็มุ่งหมายที่จะให้มีผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อทำหน้าที่เช่นเดียวกับตำแหน่งที่ตนรักษาราชการแทน และโดยที่ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ นั้นเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๖๐ (๒) และมาตรา ๖๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ และเป็นกรณีที่มิได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนที่เห็นสมควรรักษาราชการในตำแหน่งนั้นได้” จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กำหนดเรื่องการรักษาราชการในตำแหน่งเพิ่มเติมขึ้น และจะใช้บทบัญญัติดังกล่าวในกรณีที่ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญที่มีใช้ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เท่านั้น ดังนั้น ในกรณีนี้เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนั้น จึงต้องมีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยนำความในหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับ

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อเทียบตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ กับตำแหน่งที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีการรักษาราชการแทนก็จะเห็นได้ว่า ตำแหน่งดังกล่าวนั้นเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการภายในของหน่วยงานนั้นๆ จึงเทียบเท่ากับตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ซึ่งในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้นำเรื่องการรักษาราชการแทนตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดว่า “ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือหัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทน” ดังนั้น ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ อธิบดีจึงต้องแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ดังนั้น กรณีที่จังหวัดเพชรบุรีหรือในครั้งนี้ เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตามมาตรา ๖๐ (๒) อาทิเช่น สาธารณสุขจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอตามมาตรา ๖๖ (๒) อาทิเช่น สาธารณสุขอำเภอ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และโดยที่ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแล้ว อธิบดีของส่วนราชการนั้นๆ จึงสามารถแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

รองเลขาธิการ ก.พ.ร.

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

กองกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๔๔๒๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐